

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Бутенко Д.С.

к.е.н., доцент кафедри підприємництва і торгівлі

Баранов Є.О.

студент факультету Міжнародної економіки та підприємництва

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

В останні роки проблемі державної підтримки суб'єктів підприємницької діяльності дедалі більше приділяють увагу вчених та практиків [1-5]. Це обумовлено тим, що підприємництво є важливим елементом ринкової економіки, без якого не може розвиватися держава. А формування сприятливих умов його розвитку забезпечує для населення отримання доходів, а державному бюджету – податки. Таким чином, реалізується дві основні державні функції: соціальна та економічна.

За останнє десятиліття в Україні сформувалися основні загальноприйняті в країнах із розвиненою ринковою економікою елементи системи державної підтримки підприємництва. Враховуючи сучасні умови та проблеми розвитку бізнесу, а також недостатню ефективність державних заходів щодо його підтримки, подальший розвиток та вдосконалення всієї системи державної підтримки підприємництва стає ключовим фактором успішного розвитку підприємництва в Україні.

Державна підтримка підприємництва – це свідоме створення економічних пріоритетів і правових умов, стимулювання розвитку підприємництва, інвестування матеріально-фінансових ресурсів на вигідних умовах. [1]

Якщо держава буде стимулювати зміни в суспільній свідомості, спрямовуючи їх на життєво важливі інтереси та цінності середнього класу, формуючи позитивне ставлення до підприємницької діяльності серед усіх класів і груп, а не лише як джерело попиту на продукти, а й можливий спосіб

життя. Необхідно допомогти громадянам зробити усвідомлений вибір – стати підприємцем або залишитися найманим працівником, інвестувати у виробництво чи використовувати його для особистого споживання. Політика розвинених країн спрямована на створення сприятливого середовища для науково технологічного розвитку, важлива роль у такому процесі надається державі. [2]

Аналіз економічної літератури [1-3; 6] надав можливість узагальнити класифікацію видів державної підтримки підприємницької діяльності, представлено на рис. 1.

Рис. 1. Класифікація державної підтримки підприємницької діяльності (складено за даними [1-3; 6])

Окремо слід підкреслити, що напрями державної підтримки повинні залежати від галузі економіки (сільське господарство, промисловість, машинобудування, торгівля тощо) та розміру суб'єкту підприємницької діяльності (мікропідприємництво, мале підприємництво, середнє

підприємництво та велике). Адже, наприклад, існуючі програми державної підтримки в Україні здебільшого зорієнтовані на розвиток мікро та(або) малого підприємництва. Це призводить к активізації малого бізнесу, проте може призвести до скорочення кількості середніх та великих підприємств.

Дуже важливо розвивати позитивну самосвідомість підприємців на основі принципів соціальної відповідальності та бізнес-етики. Звісно ж, що у разі підприємці можуть зрости в самостійну соціально-активну групу із загальними інтересами, здатну стати опорою держави й невід'ємним елементом громадянського суспільства. Для покращення співпраці між суб'єктами підприємництва та держави було створено низку організаційних структур із чіткою ієрархією. До опосередкованих економічних стимулів можна віднести зниження податкового навантаження, спрощення звітності, пільгове кредитування, принцип «одного вікна» у разі відкриття підприємств. [3]

З погляду підприємця, саме держава повинна створювати умови, в яких він зможе ефективно досягати своїх цілей (максимізації прибутку, ефективності інвестицій, мінімізації ризику, захисту власності та особистості тощо). Державна підтримка малого підприємництва охоплює цілу низку економічних стимулів, серед яких пільгове оподаткування та пільгове кредитування. [4]

З погляду держави підприємець покликаний забезпечити реалізацію цілей та інтересів вищого порядку (зростання суспільного добробуту, підтримання зайнятості, зміцнення національної безпеки, економічна допомога тощо).

У сфері перетину цілей та інтересів держави та бізнесу може здійснюватися ефективна державна політика. Звідси впливає стратегія та тактика держави щодо підприємництва.

Отже, однією з основних складових економічної політики є державна підтримка приватного підприємництва. Світовий досвід системи розвитку національної економіки свідчить, що рівень розвитку впливає на процес формування конкурентного середовища в різних галузях економіки, сприяючи наповненню ринку вітчизняними товарами та послугами. Справжньою метою економічної реформи є створення ефективної економіки, що забезпечує

високий рівень та якість життя, тому Україна безумовно заслуговує на участь у світовому економічному співтоваристві. Розвинене підприємництво є унікальним і ефективним інструментом для досягнення цих цілей. Економіка та суспільство в цілому не можуть нормально існувати та розвиватися, адже великі, середні та малі підприємства є невід'ємною частиною сучасної економічної ринкової системи.

Література:

1. Кміть В.М. Державна підтримка суб'єктів малого підприємництва / В.М. Кміть, А.В. Падура // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – №7. – С.14-17
2. Донських А.С. Державна підтримка підприємництва – складова ефективної політики розвитку малого бізнесу / А. С. Донських // Ефективна економіка. – 2012. – №10. – С. 4-7
3. Заярна Н.М. Вплив економічної кризи на зовнішньоекономічну діяльність підприємств України / Н.М. Заярна, О.О. Притула // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науковотехнічних праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.01. – 364 с.
4. Піхняк Т.А. Організаційно-економічний механізм державного управління підприємствами малого бізнесу: світовий досвід та уроки для України / Т.А. Піхняк // Науковий вісник НЛТУ України: зб. Наук. техн. праць. – 2012. – Вип. 22.2. – С. 270-274.
5. Семенов Г.А. Економіка підприємства / Г.А. Семенов. – К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 324
6. Ярова Ю.М. Формування та реалізація потенціалу розвитку малого підприємництва на сільських територіях: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Ю.М. Ярова. – Львів, 2019. – 23 с.